

Kortfattade minnesanteckningar från mötet med... **GBF & Hässleholms Miljö AB (HMAB)** Onsdagen den 11 mars 2026 kl 13:00 - 14:50

Deltagare: Caroline Kristiansson, Christian Jaensson, Nicklas Carlsson, Fredrik Velin, Daniel Rosén, Stefan Nilsson, Helena Tillgren, Johan Hult (samtliga HMAB) samt Leif Nordin och Thomas Johnsson (GBF).

Syftet med mötet: Att kort redovisa vad vi samarbetat med under de senaste åren och stämna av om det framkommit några nya effekter av vidtagna åtgärder samt efterhöra planerade åtgärder framgent.

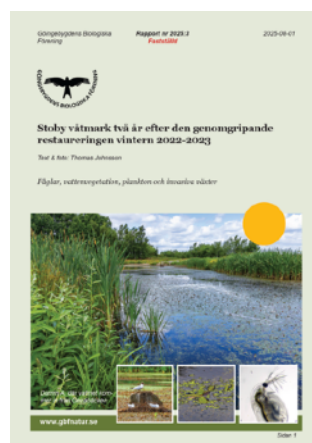
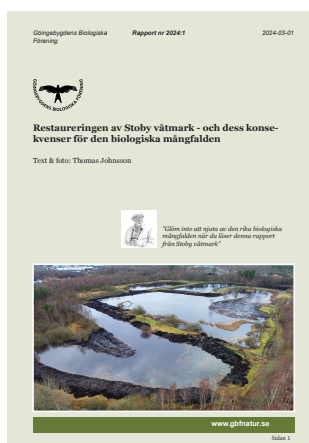
1. Presentation av Göingebygdens Biologiska Förening (GBF)

Eftersom Caroline var ny i sin befattning gav Leif en kortfattad presentation av GBF och den verksamhet vi bedriver. Han var noga med att påpeka att vi i samarbetet med myndigheter, företag och andra organisationer strävar efter samråd före konfrontation och detta i en saklig dialog! Vi har en god biologisk kompetens inom föreningen men saknar tyvärr god kompetens när det gäller limnologi och "vatten-kemi".

GBF har en hemsida: www.gbfnatur.se.

2. Vattenvegetation och - kvalitet i Stoby våtmark efter restaureringen

GBF har under 2023-2024 följt upp konsekvenserna av den omfattande restaureringen av dammarna (utjämningsmagasinen), och även senare för under 2025 följt upp utvecklingen av biologisk mångfald vid dammarna, främst avseende fågelfaunan, vattenvegetationen, planktonsamhället och utvecklingen av invasiva växtarter. Här hänvisar jag till de rapporter som överlämnats till både HMAB och tekniska förvaltningen (daterade 2024-03-01 och 2025-08-01). Vi noterar med glädje att den goda utvecklingen håller i sig, då det gäller biologisk mångfald inom området men höjer ett varnande finger för den explosionsartade tillväxten av vattenvegetation (till följd av att mycket näring frigjorts under restaureringen)! Vi ska dock komma ihåg att vattenvegetationen även renar vattnet från näringsämnen, innan det rinner vidare i Genabäcken, Fjärlövsån och Almaån.

Fyra rapporter som GBF tagit fram för att dokumentera vidtagna åtgärder

Några slutsatser:

- Restaureringen under 2022-2023 blev **ingen nackdel för den biologiska mångfalden, snarare det helt motsatta!** Även HMAB var nöjda med resultatet av arbetet (utjämningsmagasin och näringsreduktion). Båda parter tycker att samarbetet fungerat bra!
- Utfällningen av **järnbakterier** i dammarna vintern 2024-2025 har inte återkommit
- För att undvika **att dammarna växer igen** bör man inte vänta så länge som tidigare (nästa 20 år) innan åtgärder vidtas
- Viktigt att man under sommaren håller efter **invasiva växtarter** - inventering gjord och lämnad till både HMAB och tekniska förvaltningen (*tjänsten ännu inte tillsatt*)! Det är den senare förvaltningen som ansvarar för att bekämpa arterna (blomsterlupin, kanadensiskt gullris och jättebalsamin). GBF kommer att påminna ansvariga om detta!

3. Magle våtmark - vidtagna åtgärder och kommande

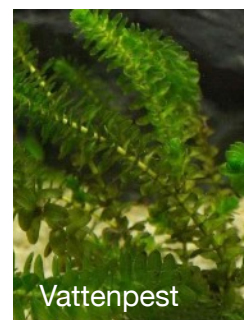
Under perioden från september 2024 fram till på nyåret 2025 har det gjorts ett antal åtgärder i Magle våtmark, främst i och runt dammarna C1-C3 och A1-A3: 1/ Dammarna har tömts på vatten, 2/ Därefter har dammarna tömts på samtliga fiskar, 3/ En stödinplantering av bottenväxter har påbörjats i liten skala och 4/ Träd och buskar runt flera av C-dammarna har tagits bort (gäller även B-dammarna och i viss mån A1-dammen). GBF är positiva till vidtagna åtgärder och har lämnat över två omfattande rapport till HMAB (daterad 2025-06-30 och 2025-11-20).

I somras (2025) kunde vi konstatera att bottenvegetationen i C-dammarna återhämtat sig förvånansvärt snabbt men att det än så länge är svårt att dra några säkra slutsatser vare sig det gäller effekten av näringsreduktionen eller ökningen av den biologiska mångfalden (främst fågelpopulationerna) - krävs sannolikt ytterligare ett eller några år! Men mycket pekar på att åtgärderna kommer att få positiva effekter (mer vegetation och ingen grov fisk som äter vegetation och bökar i bottenarna).

GBF följer utvecklingen av våtmarkens fågelfauna med standardiserade metoder vid fyra tillfällen per år (jan, mar, maj och sept) - och sedan september 2024 dammvis!

En av växtarterna i dammarna är **vattenpest** (*Elodea canadensis*) som klassas som **en invasiv, främmande art i Sverige**. Kommer ursprungligen från Nordamerika. I Sverige kan den växa mycket snabbt och bilda täta bestånd i sjöar och vattendrag. När den breder ut sig kan den konkurrera ut andra vattenväxter, minska ljuset i vattnet och förändra livsmiljön för fisk och andra djur (*Torbjörn Tyler*).

Arten växer bra i de aktuella dammarna och har sannolikt funnits länge i Magle våtmark men det gäller naturligtvis att kontrollera så den inte "slår om till ett negativt inslag" i dammarna, genom att med viss regelbundenhet inventera vattenvegetationen. Vi har än så länge inte sett några sådana negativa effekter! Se även [bilaga 2](#) för kompl information!

GBF har via sin Facebookgrupp att hålla sina medlemmar informerade om vilka åtgärder som vidtagits under projektiden 2024-2025.

Några slutsatser:

- En stor mängd (3,5 ton!) **grov fisk** (huvuddelen fjällkarp om 3-5 kg/st) **har tagit bort** ur A- och C-dammarna. Aldrig hade vi kunnat tänka oss att så mycket grov fisk fanns i dammarna!
- Ett stort antal **träd och buskar har tagit bort** runt dammarna (B- och C-dammarna och delvis av A1-dammen)
- Under sommaren 2025 växte **vattenvegetationen** i C-dammarna till sig på ett överraskande bra sätt - betydligt bättre än vi förväntat oss!
- Ända in på hösten 2025 kunde vi konstatera att **tjuvfiskare** (trots tydligt förbud) nyttjar dammarna. Vi får verkligen hoppas att det nu inte sker någon ytterligare otillåten inplantering av karpfiskar!
- Effekterna på **näringsreduktion** och **biologisk mångfald** får vi återkomma till om något/några år!

4. Vidtagna och kommande åtgärder

- **GBF** är beredd att underhålla fågel- och fladdermusholkarna vid dammarna. I år skedde tyvärr ingen häckning i knipholkarna och två av fem fladdermusholkar var nyttjade.
- **GBF** skickar årligen (i början av juni) över en kartskiss över skyddsvärda områden avseende sällsyntare växter (typ grönvit nattviol och gullviva)
- **HMAB** har anlagt s k faunadepåer (för insekter, lav och mossa) och **GBF** är har hjälpt till vid utformingen av informationsskylt vid anläggandet av dessa depåer
- **GBF** undersöker under 2026 om det finns invasiva växtarter inom området
- **Skapandet av en "fågelö"**: Under vinterhalvåret (2025-26) har man rensat en liten ö i södra delen av C3-dammen på träd och buskar för att erbjuda häckningsmöjligheter för främst skrattmåsar på ön (Mats Bengtsson har utfört arbetet). Se mer information i [bilaga 1](#).
- **GBF** avser att drönarflyga över dammarna med syftet: Inventering av befintlig bottenvegetation i samtliga dammar under sommaren 2026.
- **GBF** kommer att be tekniska förvaltningen att ta bort skymmande buskage framför observationsplattformen med utsikt över D- och E-dammarna

Inom HMAB vet man ännu inte om man till hösten kommer **att gå vidare med att att tömma fler dammar** (B, D och E) på deras fiskbestånd - de återkommer när man vet mer!

5. Nästa möte

Vi tackade varande för ett givande möte och vi avser att genomföra ett uppföljningsmöte någon gång under sept-okt 2026. Datum återkommer vi till - Caroline och Leif samordnar lämplig tid.

Mötet avslutades med en eftermiddagsfika, vilket vi tackar för!

Minnesantecknare

Thomas Johnsson
070-331 61 26

Död ved lever!

Här sparar vi döda träd och grenar i en så kallad **faunadepå** för att gynna den biologiska mångfalden. Många skalbaggar, fjärilar, bin, svampar och igelkottar hittar hit för bostad eller mat.

Kontaktuppgifter:

caroline.kristiansson@hassleholm.se

fredrik.a.velin@hassleholm.se

helena.a.tillgren@hassleholm.se

joan.hult@hassleholm.se

nicklas.carlsson@hassleholm.se

leif.nordin1@outlook.com

thomas@clangula.se

daniel.rosen@hassleholm.se

Skapandet av en häckningsö i Magle våtmark för skrattmås

Ref: Thomas Johnsson, 070-331 61 26

Vi märkte under 2025 (och även under tidigare år) att det var ont om häckningsplatser för skrattmåsar i Magle våtmark. De häckade ofta på ett begränsat antal stubbar i främst A- och B-dammarna.

Av den anledning förde vi en dialog med både Tekniska förvaltningen (Christer Söderling) och Hässleholms Miljö AB, att till 2026 få ta bort träd och buskage på en liten ö (ca 10 kvm) i södra delen av C3-dammen - och fick bifall till vårt önskemål.

2026-02-26 verkställde Mats Bengtsson åtgärden genom att ta ner samtliga träd och buskage på ön - och låta dem, enl överenskommelse, ligga kvar i vattnet runt ön.

Detta är ett försök - alltså inga garantier för att vi lyckas få måsarna att häcka på ön - men lyckas vi är det värt mödan! I o m att träd och buskar är nyfällda blir det kanske ingen häckning i år men väl till nästa år! **Den som lever får se!**

Ett STORT tack till Mats Bengtsson för arbetet med träd- och buskröjningen på ön!

Information om vanlig vattenpest

Vanlig vattenpest (*Elodea canadensis*) är väldigt effektiv på att ta upp näringsämnen ur vattnet. Den räknas faktiskt som en av de mer näringsupptagande vattenväxterna i sötvatten.

Hur effektiv är den?

- Den tar upp kväve (N) och fosfor (P) direkt från vattnet genom blad och stjälkar, inte bara via rötterna.
- Den växer mycket snabbt, särskilt i näringsrikt vatten, och kan därför binda stora mängder näring i sin biomassa.
- Studier visar att bestånd av vattenpest kan sänka koncentrationen av kväve och fosfor i vatten eftersom näringen lagras i växtmassan.

Varför är den så bra på det?

1. Stor bladarea → mycket yta att ta upp näring från.
2. Snabb tillväxt → näringen omvandlas snabbt till ny växtmassa.
1. Upptag från hela växten → inte bara rötter som hos många andra växter.

Hur mycket kan den ta upp?

Exakta siffror varierar, men i tät vegetation kan vattenpest:

- ta upp betydande mängder kväve och fosfor per kvadratmeter, fungera nästan som ett biologiskt "reningsfilter" i små dammar och lugna vattendrag.

Men det finns en nackdel

När stora mängder vattenpest dör och bryts ner, kan näringen släppas tillbaka i vattnet igen. Dessutom kan nedbrytningen orsaka syrebrist i vattnet!

Positiv återkoppling (ekologisk feedback)

När vattenpest blir tät kan den själv förändra miljön:

- Den stabiliserar sediment → mindre bottenslam virvlar upp.
- Vattnet blir klarare.
- Klarare vatten → mer ljus → ännu mer vattenpest.

Detta kan skapa en självförstärkande effekt där beståndet fortsätter växa

Källa. ChatGPT

